

Gemeente

Bodegraven-Reeuwijk

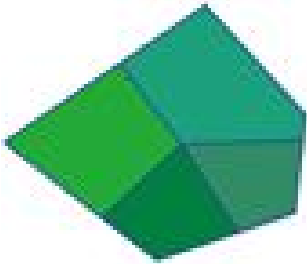

gemeente
Montfoort

Gemeente Oudewater

De Sluis Groep

Het Nieuwe Werkbedrijf

Risicoanalyse en scenariostudie als onderbouwing van de Kadernota

7 mei 2013

Inhoudsopgave

1	Toelichting op de aanpak	3
1.1	Doel: Risico's en meerwaarde HNW duidelijk maken	3
1.2	Over de totstandkoming van deze analyse	3
1.3	Vier varianten	4
1.4	Samenvatting	4
2	Financiële kaders (overzicht inkomsten / dekking Rijk, meerjarig)	7
3	Uitgangspunten Analyse	9
3.1	Drie onderdelen: Poort, Beschut Werken, Ontwikkeling & Plaatsing	9
3.2	Verdiencapaciteit centraal	11
3.3	Welke doelgroepen gaat HNW bedienen?	11
3.3.1	Omvang doelgroep SW	12
3.3.2	Voorziening beschut	12
3.3.3	Omvang doelgroep Wajong	13
3.3.4	Omvang doelgroep WWB	13
3.4	Werknemersdienstverlening vanuit huidig beleid	14
3.5	Schadelastbeperking (preventie en inverdieneffecten)	15
3.6	Kosten	15
3.6.1	Directe kosten	15
3.6.2	Overhead	16
3.6.3	Frictiekosten	17
3.6.4	BTW	17
4	Vier scenario's	18
4.1	Scenario 1: Ongewijzigd beleid en uitvoering	18
4.2	Scenario 2: dienstverlening op basis huidige beleidskeuzes	19
4.2.1	Beslag op participatiebudget en resultaat HNW	20
4.2.2	Kostenverdeling	21
4.3	Scenario 3: dienstverlening globaal op niveau van participatiebudget 2014	21
4.3.1	Beslag op participatiebudget en resultaat HNW	22
4.3.2	Kostenverdeling	23
4.4	Scenario 4: dienstverlening gericht op groep met exploitabel perspectief	23
4.4.1	Variant 4a – activering via HNW voor groep met verdiencapaciteit 30-80	23
4.4.2	Beslag op participatiebudget en resultaat HNW	23
4.4.3	Kostenverdeling	24
4.4.4	Variant 4b – geen activering voor onderkant groep met verdiencapaciteit 30-80	24
4.4.5	Beslag op participatiebudget en resultaat HNW	24
4.4.6	Kostenverdeling	25
5	Risico's	26
5.1	Toestroom vanuit Wajong	26
5.2	Verdiencapaciteit is lager dan ingeschat	26
5.3	Detachering minder effectief	26
5.4	HNW als werkgever voor grote groep met een lage verdiencapaciteit	27
5.5	Loonkostensubsidie en effect verdringing	27
6	Tenslotte	28

1 Toelichting op de aanpak

1.1 Doel: Risico's en meerwaarde HNW duidelijk maken

Deze analyse geeft op hoofdlijnen inzicht in de kosten & baten van de samenwerking en laat zien wat de producten & diensten zijn die HNW gaat aanbieden. Tevens is in beeld gebracht wat voortzetting van het huidige beleid en uitvoering in financiële zin betekent. Door de situatie van ongewijzigd beleid en uitvoering te vergelijken met de nieuwe samenwerking wordt de meerwaarde van HNW duidelijk.

De analyse laat zien wat de meerwaarde is van samenwerking in termen van efficiëntie (doelmatigheid) en effectiviteit (doeltreffendheid). Wat gaan we samen beter doen? Het voordeel van deze benadering is dat er:

- Transparantie wordt geboden ten aanzien producten en prijzen in relatie tot financiële kaders (beslag op budgetten van gemeenten).
- Invulling wordt gegeven aan de wens van gemeenten om maatwerk te kunnen afnemen: voor wie doe je wat en wat is het (verdeel)effect?
- Duidelijk kan worden gemaakt per gemeente wat de schadelastbeperking kan zijn.
- Er een risico- en gevoeligheidsanalyse mogelijk is op basis van aannames rond (hoeveelheden) producten, prijzen en overhead.

1.2 Over de totstandkoming van deze analyse

De analyse is een eerste financiële doorvertaling van kosten en baten van HNW en is tot stand gekomen in de periode maart-april 2013. Het rekenmodel is ontwikkeld door Ernst & Young, eerder toegepast bij andere werkbedrijven in Nederland, en vervolgens samen met werkgroep Bedrijfsvoering voor HNW verder uitgebouwd en gevalideerd. Het model en de verschillende cijfers (rekeneenheden) zijn in diverse bijeenkomsten met de werkgroep Bedrijfsvoering en in individuele gesprekken met medewerkers van gemeenten en DSG gevalideerd. De invulling van het rekenmodel (aantallen, prijzen, caseloads, kosten) zijn gebaseerd op feiten en inschattingen van de betrokken gemeenten en De Sluis Groep. Er is zo veel als mogelijk aansluiting gezocht bij bestaande (financiële) bronnen¹.

De aannames zijn bovendien afgestemd met de werkgroepen werknemers- en werkgeversdienstverlening. De komende periode wordt in deze werkgroepen de dienstverlening van HNW tot op product-/dienstniveau verder vormgegeven. Dit kan consequenties hebben voor de analyse. De projectgroep zal die verbinding met de werkgroepen bewaken. De werkgroep bedrijfsvoering zal de andere werkgroepen (werknemers- en werkgeversdienstverlening) daarbij ondersteunen.

De analyse en de financiële kaders worden de komende periode vertaald in een bedrijfsplan. Daarin staat meer in detail beschreven hoe de samenwerkende gemeenten HNW willen gaan organiseren en uitvoeren. De werkgroep bedrijfsvoering gaat hier mee aan de slag. Het bedrijfsplan wordt aan de Stuurgroep HNW ter besluitvorming voorgelegd.

Indien er een onderbenutting is op de Rijksbijdrage (resultaat BUIG) wordt dit door de uitvoeringsorganisatie ingezet ten behoeve van re-integratie aan cliënten van de gemeente waar de onderbenutting plaatsvindt. Implementatiebudgetten en/of uitvoeringskosten die met het doel en oogmerk verstrekt zijn door het Rijk om nieuw beleid te ontwikkelen en te stimuleren op het gebied van re-integratie worden in de regel ter beschikking gesteld aan de uitvoeringsorganisatie.

¹ Zoals begroting HNW 2013 die in 2012 is gemaakt en informatie uit het digitaal informatiesysteem sociale diensten [GWS].

We richten ons in deze analyse op 2014. HNW zal immers starten per 1 januari 2014. Een meerjarig perspectief zal worden ontwikkeld in de komende periode, als maatregelen vanuit het Rijk verder uitgewerkt zijn.

Voor klanten die geen dienstverlening vanuit HNW ontvangen geldt dat er wordt gewerkt aan participatie middels vrijwilligerswerk en andere voorliggende voorzieningen. Dergelijke innovaties zijn geen onderdeel van deze notitie. De resultaten zijn afhankelijk van de mate waarin de arbeidsmarkt mogelijkheden biedt om de werknemers- en werkgeversdienstverlening op een doelmatige en effectieve manier vorm te geven.

1.3 Vier varianten

In deze analyse laten we in opdracht van de Stuurgroep HNW vier varianten zien:

1. Financiële consequenties van ongewijzigd beleid en uitvoering;
2. Resultaat HNW op basis van huidige beleidskeuzes van de gemeenten.
3. Resultaat HNW in geval alleen het van Rijkswegge verstrekte participatiebudget wordt besteed via HNW;
4. Resultaat HNW in geval focus op groep met 'exploitabel perspectief'

Voordat we de vier varianten beschrijven lichten we toe wat de financiële kaders zijn en welke uitgangspunten zijn gehanteerd om deze analyse te maken. Hieronder eerst een samenvatting.

1.4 Samenvatting

De analyse laat zien dat de scenario's waarin wordt samengewerkt voordeliger uitpakken dan het voortzetten van de huidige uitvoering. De analyse laat zien dat samenwerking voordelen biedt. Integrale samenwerking tussen SW-bedrijf en sociale diensten loont. De voornaamste oorzaken voor die meerwaarde zijn:

- Lagere overheadkosten Het Nieuwe Werkbedrijf (hetgeen in de begroting HNW 2013 reeds is meegenomen);
- Effectievere en integrale benutting van de infrastructuur die de gemeenten hebben via de sociale werkvoorziening en de sociale diensten (geen sterfhuisconstructie DSG);
- Benutting van de gezamenlijke ervaring en expertise van de sociale werkvoorziening en de sociale diensten ten aanzien van werkgevers- en werknemersdienstverlening.

In het schema hieronder zijn de kosten van gemeenten in de eerste drie scenario's weergegeven. Het gaat dan om een optelling van het resultaat dat HNW boekt (inclusief sociale werkvoorziening), plus de besteding van het participatiebudget² (en eventueel meer door beleidskeuzes om meer te doen dan het budget toelaat).

² Door de opzet van het rekenmodel zijn de getallen in de regel 'Besteding participatiebudget' niet in elk scenario exact gelijk.

scenario	totaal	Montfoort	Oudewater	Woerden	Bodegraven-Reeuwijk
1: Ongewijzigd beleid en uitvoering					
Uitvoeringskosten	4.242	361	329	2.110	1.442
Resultaat SW	1.100	77	77	781	165
Besteding participatiebudget	726	76	50	467	133
Kosten gemeenten	6.068	514	456	3.358	1.740
2: doorzetten huidig beleid en besteding van meer dan 100% participatiebudget via HNW					
Resultaat HNW (incl. SW)	3.254	294	301	1.937	722
Besteding participatiebudget	833	76	51	470	237
Extra besteding gemeentelijk budget	791	84	97	478	131
Kosten gemeenten	4.878	454	448	2.886	1.090
3: Participatiebudget wordt besteed via HNW (en niet meer)					
Resultaat HNW (incl. SW)	4.217	388	365	2.507	957
Besteding participatiebudget	843	82	53	499	209
Kosten gemeenten	5.060	470	419	3.006	1.166
4a: focus op exploitabel perspectief + besteding meer dan 100% Participatiebudget via HNW					
Resultaat HNW (incl. SW)	2.670	237	249	1.600	584
Besteding participatiebudget	833	76	51	470	237
Extra besteding gemeentelijk budget	620	66	79	366	109
Kosten gemeenten	4.123	379	379	2.436	930
4b: focus op groep met exploitabel perspectief & minimale besteding Participatiebudget					
Resultaat HNW (incl. SW)	4.521	387	387	2.652	1.094
Besteding participatiebudget	257	18	17	145	77
Kosten gemeenten	4.778	406	404	2.797	1.171

De voornaamste conclusie is dat de samenwerking loont:

- In de variant ongewijzigd beleid en uitvoering hebben gemeenten te kampen met een (gezamenlijk) tekort van € 5,3 mln. per jaar (te weten € 4,2 mln. uitvoeringskosten sociale diensten plus € 1,1 mln. negatief resultaat SW). Het participatiebudget wordt in dit scenario bijna volledig besteed (plm. € 0,726 mln.)
De variant 'doorzetten huidige beleidskeuzes via HNW' resulteert door samenwerking binnen HNW in minder tekort, te weten € 3,2 mln. (exclusief besteding volledige participatiebudget (€ 0,831 mln.) plus een overschrijding van het participatiebudget van € 0,79 mln.)
- Als bestedingen van gemeenten bij HNW globaal op het niveau van het door het Rijk ter beschikking gestelde participatiebudget blijven dan is het tekort HNW groter, te weten € 4,2 mln. (plus besteding p-budget á € 0,842 mln.)
- In variant 4a worden huidige beleidskeuzes ook doorgezet met als resultaat een overschrijding van het participatiebudget. Er wordt dan met name ingezet op de groep met een 'exploitabel perspectief'. Hierdoor stijgen de opbrengsten uit detacheringen aanzienlijk en is het resultaat van HNW een tekort van € 2,6 mln. per jaar (exclusief een overschrijding van het participatiebudget van € 0,62 mln.).
- In variant 4b worden aan de groep met een lage verdien capaciteit geen werk geboden (want geen exploitabel perspectief). Voor HNW betekent dat een aanzienlijk verlies van inkomsten, zowel door minder omzet uit werk als vanuit specifieke vergoedingen voor uitgebreide diagnose, bemiddeling, aanvullende specialistische diagnose, etc. In deze variant houden de gemeenten tezamen hierdoor plm. € 575 over op het participatiebudget. Het resultaat HNW zal door een dergelijke keuze plm. € - 4,5 mln. zijn.

In de bovenstaande bedragen is geen rekening gehouden met eventuele (toekomstige) tekorten van gemeenten op het inkomensdeel van de WWB ('i-deel'). In de tabel hieronder is een prognose opgenomen van het tekort van gemeenten in 2014 (dit is verder toegelicht in hoofdstuk 2. Financiële kaders).

€ 1.000	Montfoort		Oudewater		Woerden		Bodegraven-Reeuwijk		totaal	
prognose tekort op i-deel 2014	-75	-125	-196	-246	-490	-590	-278	-278	-1.039	-1.239

Het bedrag aan uitkeringen dat nodig is wordt uit het i-deel betaald. Naarmate HNW effectiever zal functioneren kan het tekort op het i-deel verkleind worden doordat meer mensen (weer) aan het werk gaan. In dat geval ontstaat er een inverdieneffect op het i-deel. Binnen de huidige regelgeving is het zo dat gemeenten een eventueel overschot op het i-deel het volgende jaar behouden. Een deel van het tekort kan overigens via een aanvraagprocedure bij het Rijk worden aangevuld³.

Voor klanten die geen dienstverlening vanuit HNW ontvangen via Beschut Werken of Ontwikkeling & Plaatsing geldt dat (in elk geval vanuit Woerden) er wordt gewerkt aan participatie middels vrijwilligerswerk en andere voorliggende voorzieningen. Er zal nog uitgewerkt worden wat het effect is in geval deze geldstroom (uit andere voorzieningen dan het participatiebudget) via HNW zal gaan lopen.

Het is helder dat de discussie over de contouren van de nieuwe Participatiewet momenteel in alle hevigheid wordt gevoerd in Den Haag. Daarbij gaat het om de uitwerking van maatregelen, maar ook om vraagstukken rond (nieuwe) verdeling van verantwoordelijkheden tussen gemeenten, Werkpleinen en UWV en de bijbehorende budgettaire consequenties. De huidige arbeidsmarkt en stand van de economie, in combinatie met onzekerheid rond de exacte uitwerking van maatregelen vanuit het Rijk maken dat er geen financiële zekerheden bestaan. De scenario's zijn bovendien afhankelijk van de mate waarin de arbeidsmarkt mogelijkheden biedt om de werknemers- en werkgeversdienstverlening op een doelmatige en effectieve manier vorm te geven.

³ Bij aanzienlijke tekorten (meer dan 10%) kunnen gemeenten een incidentele of meerjarige aanvraag doen bij het Rijk om het tekort aan te vullen. In 2011 hebben Oudewater, Montfoort en Woerden een incidentele aanvulling ontvangen. Woerden heeft een aanvraag lopen om een meerjarige aanvulling te ontvangen. Deze aanvraag is nog niet gehonoreerd. Op het moment dat de gemeente een aanvullende uitkering krijgt zal er periodiek vanuit het Rijk worden bekeken welke maatregelen de gemeente neemt om toekomstige overschrijdingen te voorkomen. Gemeenten moeten ook rapporteren over deze maatregelen.

2 Financiële kaders (overzicht inkomsten / dekking Rijk, meerjarig)

In de tabel hieronder wordt duidelijk gemaakt wat de financiële kaders zijn voor elke gemeente in 2013 en 2014. We zetten eerst de uitgaven op een rij, vervolgens de dekking. De prognose op de uitgaven is conform gemeentelijke begrotingen. De rijksbijdrage BUIG houden we in deze lijn. Op het moment dat de maatregelen vanuit het Rijk er sprake is van aanzienlijk extra instroom, zal dit vanuit het Rijk ook doorvertaald worden in de rijksbudgetten. Met eventuele toekomstige efficiëntiekortingen vanuit het Rijk wordt geen rekening gehouden. Voor de overige aannames en uitgangspunten ten aanzien van deze kaders: zie bijlage 1. Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk volgen hierbij de lijn van de rijksbijdrage, Woerden voegt een deel uit de algemene middelen toe aan het participatiebudget.

€ 1.000	Montfoort		Oudewater		Woerden ⁴		Bodegraven-Reeuwijk		totaal	
	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014	2013	2014
Uitgaven										
inkomen (wwb, bbz, ioaw, inkomensondersteuning)	1.261	1.311	1.130	1.180	7.430	7.530	3.215	3.290	13.036	13.311
trajecten	127	76	65	50	1.533	1.395	361	236	2.088	1.758
uitvoeringskosten IASZ / sociale zaken	344	360	284	329	2.171	2.110	1.442	1.442	4.242	4.242
totaal	1.733	1.747	1.479	1.559	11.134	11.035	5.018	4.968	19.366	19.311
Dekking										
rijksbijdragen inkomen (BUIG, BBZ)	1.022	1.022	793	793	5.728	5.728	2.531	2.531	10.076	10.076
participatiebudget	99	76	65	50	656	469	317	236	1.138	833
terugontvangsten	2	2	10	10	230	230	151	151	393	393
gemeentelijke bijdragen	609	646	610	705	4.519	4.607	2.017	2.049	7.757	8.008
Algemene middelen (=rest)	580	646	610	705	3.642	3.728	1.974	2.049	6.807	7.130
Alg. Middelen bijdrage w-deel of meeneemregeling	28	0	0	0	795	878	43	0	949	878
totaal	1.733	1.747	1.479	1.559	11.134	11.035	5.018	4.968	19.366	19.311

De tabel maakt duidelijk dat Woerden ook in 2014 een bijdrage uit algemene middelen voorziet (795 en 878), de andere gemeenten niet.

⁴ Exclusief budget Educatie 2013.

Het overzicht maakt ook duidelijk dat de uitvoeringskosten voor de gemeenten momenteel € 4,2 mln. bedragen. Dit is een optelling van de uitvoeringskosten IASZ / Sociale Zaken ten aanzien van de domeinen Werk & Inkomen, bijzondere ondersteuning en BBZ⁵. Het gaat dan in 2013 om:

- Montfoort	€ 344
- Oudewater	€ 287
- Woerden	€ 2.171
- Bodegraven-Reeuwijk	€ 1.442
	€ 4.244

De uitvoeringskosten worden gefinancierd uit het Gemeentefonds. Er is geen sprake van financiering van de uitvoeringskosten uit het W-deel van het participatiebudget – in dat geval zou een bezuiniging op dat budget direct consequenties kunnen hebben voor de uitvoering.

Om doelstellingen te bereiken dienen randvoorwaarden ten aanzien van werknemers- en werkgeversdienstverlening ingevuld te zijn. In het kader van deze analyse gaan we er vanuit dat er aan die randvoorwaarden wordt voldaan.

Verder is het zo dat elke gemeente in de toekomst te maken zal hebben met een tekort op het I-deel. In deze prognose is gerekend met een lichte bestandsstijging in 2013 en is dit bestand stabiel gehouden voor de komende jaren. Het tekort op het i-deel is gebaseerd op de prognose van uitgaven aan WWB/IOAZ/IOAW minus Rijksbijdrage BUIG en plus terugontvangsten.

€ 1.000	Montfoort		Oudewater		Woerden ⁶		Bodegraven-Reeuwijk		totaal	
tekort op i-deel	-75	-125	-196	-246	-490	-590	-278 ⁷	-278	-1.039	-1.239

⁵ Exclusief schuldhelpverlening.

⁶ Exclusief budget Educatie 2013.

⁷ We houden geen rekening met de bbz starters regeling, die is onderdeel het BUIG-budget, maar staat in de begroting Bodegraven-Reeuwijk onder bbz.

3 Uitgangspunten Analyse

3.1 Drie onderdelen: Poort, Beschut Werken, Ontwikkeling & Plaatsing

HNW richt zich op verschillende doelgroepen en diensten met een eigen financieel regime, waarvoor specifieke dienstverlening nodig is. Om die reden maken we in de analyse onderscheid in drie onderdelen met elk een eigen focus en financiering: HNW Beschut Werken, HNW Plaatsing en HNW Poort. De kracht van HNW zit in de synergie tussen deze drie onderdelen.

Dit is een indeling waarmee verschillende kosten en opbrengsten worden berekend en verdeeld tussen gemeenten. Het vormgeven van de werkorganisatie is een ander vraagstuk. Het model is dus een indeling ten behoeve van de analyse, geen organisatie-inrichting.

Beschut Werken is gericht op eenvoudig werk, met zo veel als mogelijk lage kapitaalkosten. Ontwikkeling & Plaatsing is gericht op flexibiliteit en een beperkte fysieke infrastructuur (weinig m², geen productiemiddelen). Werkzaamheden in termen van begeleiding zijn bij Beschut vooral gericht op begeleiding tijdens werk. Bij Ontwikkeling & Plaatsing gaat het om 'leren werken' door detachering, diagnose, opleiding. De Poort richt zich op inkomensvoorziening, handhaving en preventie. De intakes worden ook via de Poort gedaan. In het overzicht hieronder geven we de voornaamste kenmerken weer van de drie onderdelen.

	Beschrijving	Focus op groep	Sturing
HNW Beschut Werken	<p>HNW Beschut Werken (incl. SW). Dit onderdeel richt zich op de bestaande Wsw-populatie en op de groep die na 2015 gebruik gaat maken van de voorziening Beschut Werken. Tevens kan vanuit dit onderdeel arbeidsmatige dagbesteding worden aangeboden.</p> <p>Beschut Werken richt zich op het realiseren van loonwaarde. De inschatting is dat de doelgroep SW en 'voorziening Beschut' een dusdanige lage loonwaarde / capaciteit heeft dat met name de werksoorten Industriële Dienstverlening en Groen geschikt zijn voor deze groep.).</p>	Beschut Werken op de huidige populatie SW en de cliënten die straks een beroep doen op de voorziening Beschut Werken met een verdien capaciteit van minder dan 30%.	Kostenminimalisering (efficiëntie), groei van loonwaarde van de doelgroep, begrenzing loonverplichtingen jegens (Wsw)medewerkers c.q. inwoners.

	Beschrijving	Focus op groep	Sturing
HNW Ontwikkeling & Plaatsing	<p>HNW als plaatsingsorganisatie (uitstroom) (detachering & re-integratie). Dit onderdeel richt zich op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt die in staat zijn om via detacheringconstructies of begeleid werken loonwaarde te realiseren met als doel uiteindelijk uit de uitkering te stromen. (Wsw-geïndiceerden hoeven volgens de wet formeel niet uit te stromen. Deze groep kan zich ontwikkelen en vervolgens extern geplaatst worden.)</p> <p>Vanuit dit onderdeel kunnen cliënten (tijdelijk) ingezet worden bij Beschut Werken om (werk)ervaring op te doen of in geval er niet direct werkplekken beschikbaar zijn bij werkgevers. Ook cliënten zonder afstand tot de arbeidsmarkt worden vanuit dit onderdeel bemiddeld naar werk en/of worden gestimuleerd om zelf te vinden (eventueel in samenwerking met uitzendorganisaties).</p>	Ontwikkeling & Plaatsingen richt zich op de groep (Participatiewet en Wsw) die 'bemiddelbaar' is of wordt, met een loonwaarde van gemiddeld 50% of meer.	Doorstroom en uitstroom, ontwikkeling verdiencapaciteit, begrenzing op loonverplichtingen jegens (Wsw-)medewerkers c.q. inwoners, snelheid waarmee potentiële werknemers uitgenodigd wordt voor een intake waarna een passend traject wordt uitgezet.
HNW Poort	HNW als verstrekker van uitkeringen en bijzondere bijstand, handhaving, poortwachter. Dit onderdeel is gericht op de brede doelgroep die aanspraak maakt op een financiële voorziening op basis van de BB, IOAZ, IOAW, BBZ. Dit onderdeel houdt zich ook bezig met minimabeleid en handhaving.	HNW als verstrekker van uitkeringen richt zich op preventie en handhaving en uitkeringsverstrekking (of voorzieningen) op basis van de wet- en regelgeving die HNW uitvoert (o.a. , IOAZ, IOAW, armoedebeleid, nuggers).	Wachttijden en doorlooptijden, klanttevredenheid, rechtmatigheid, % terugvordering en verhaal, preventiequote.

De verschillende aard van de drie onderdelen rechtvaardigt verschillen in aansturing. Voor elk onderdeel worden de komende periode KPI's ontwikkeld (Kritische Prestatie Indicatoren).

Bij Beschut Werken worden de uitgaven gedeeltelijk gedekt door inkomsten door de loonwaarde van de doelgroep te benutten. Uitgaven bestaan uit kosten voor begeleiding van de doelgroep, uitvoering (productiemiddelen zoals grondstoffen en hulpmiddelen en indirecte kosten (overhead: management, staffuncties zoals bijvoorbeeld automatisering en planning & control). Tevens zijn er cliëntgebonden kosten (Wsw-uitkering). Bij Ontwikkeling & Plaatsing geldt dat de loonwaarde wordt benut binnen HNW of via detachering. Ook hier geldt dat er sprake is van het genereren van inkomsten ter (gedeeltelijke) dekking van uitvoeringskosten (met name ontwikkeling, begeleiding en bemiddeling) en cliëntgebonden kosten. De samenwerking is er op gericht de infrastructuur zoals die nu bestaat beter te benutten. Dit zal moeten leiden tot meer effectiviteit en efficiëntie in termen van ontwikkeling van cliënten, participatie, doorstroom en uitstroom. Een belangrijk uitgangspunt voor de deelnemende gemeenten is dat maatwerk mogelijk is. Dit geldt met name voor activiteiten rond re-integratie en participatie. Voor verschillende wettelijke taken (uitkeringsverstrekking, sociale werkvoorziening) geldt dat maatwerk niet aan de orde kan zijn. Hierdoor is de verdeling van kosten en opbrengsten voor de drie onderdelen anders. Om die reden is de verdeling van kosten en opbrengsten per onderdeel in het rekenmodel verschillend opgenomen:

onderdeel	verdeelsleutel resultaat
Beschut Werken	werkzame SE's per gemeente
Ontwikkeling & Plaatsing	combinatie van werkzame SE's (Wsw) en aandeel dienstverlening rond re-integratie en participatie (WWB)
Poort	aandeel klanten WWB per gemeente

Uit deze verdeling blijkt dat maatwerk mogelijk is via het onderdeel Ontwikkeling & Plaatsing. In de BC worden hier tevens de kosten en opbrengsten opgenomen van de dienstverlening die wordt gefinancierd vanuit het participatiebudget; trajecten voor de doelgroep met als doel participatie en re-integratie.

3.2 Verdien capaciteit centraal

De dienstverlening vanuit HNW is afhankelijk van de combinatie van gemeentelijk beleid (op wie zetten we in?), de verdien capaciteit van mensen en de financiële kaders. Algemene uitgangspunten daarbij zijn:

- HNW wordt niet bij voorbaat uitgesloten als werkgever. In de toekomst kan dit betekenen dat WWB-cliënten (tijdelijk) in dienst kunnen komen van HNW. In deze analyse is alleen gerekend met HNW als werkgever waar dat verplicht is (SW-cliënten).
- Voor de inkomsten die met SW-personeel worden gerealiseerd baseren we ons op de huidige Netto Toegevoegde Waarde (NTW) per product Markt Combinatie (PMC) van de Sluis Groep in de begroting van HNW 2013.
 - NTW is de omzet die wordt gerealiseerd, minus directe productiekosten zoals materiaal en grondstoffen.
 - In de NTW is geen rekening gehouden met kosten voor begeleiding, overhead en SW-subsidieresultaat.
 - We kiezen er voor om met NTW te werken omdat op deze manier het meest transparant wordt waar kosten en opbrengsten aan toegerekend kunnen worden.
- De NTW die wordt gerealiseerd met SW-personeel in verschillende PMC's is de basis voor de omzet die met WWB-trajecten gerealiseerd kan worden. Daarbij hanteren we het uitgangspunt dat 1 'WWB-plek' een productiviteit levert van 50% van de NTW.

3.3 Welke doelgroepen gaat HNW bedienen?

De term 'potentiële werknemer' wordt gehanteerd voor uitkeringsgerechtigde of 'nugger' om aan te geven dat duurzame reguliere werkgelegenheid het richtinggevende doel is, ofwel de stip aan de horizon. Zodra een potentiële werknemer of 'nugger' aan het werk kan, gaat hij direct aan het werk. De uitkeringsgerechtigden en 'nuggers' worden benaderd als 'potentiële werknemers' onder het motto "werken naar vermogen".

Het is van belang om inzicht te krijgen in het doelgroepenbestand en daarmee ook in de afstand van de uitkeringsgerechtigde (de potentiële werknemer) tot de reguliere arbeidsmarkt. Daarbij onderscheiden we:

- WWB (incl. IOAZ en IOAW)
- SW
- Wajong
- Nuggers

In deze analyse richten we ons met name op dienstverlening voor de groep WWB en SW.

Uit het Sociaal Akkoord blijkt dat de hele Wajong-groep herkeurd zal worden. Een aanzienlijk deel van deze groep zal hierdoor een beroep gaan doen op de WWB. De inschatting is dat deze groep slechts een beperkte verdien capaciteit heeft. Dienstverlening voor deze groep zal op een andere leest geschoeid moeten worden omdat de financiële kaders beperkt zijn. Dit vraagt innovaties. In deze analyse houden we dergelijke innovaties en nieuwe typen van dienstverlening vooralsnog buiten beschouwing. Deze komen niet aan de orde in het bedrijfsplan.

Cliënten die een beroep doen op overige regelingen (BBZ, diverse toeslagen) en minimabeleid worden vanuit de Poort gefinancierd. In de varianten die we doorrekenen houden we dit deel van de dienstverlening constant en wordt de financiering via de Poort gedaan. Door maatregelen vanuit het Rijk (bijvoorbeeld herkeuring Wajong als onderdeel sociaal akkoord) is er een risico dat de toestroom van klanten en daarmee de werklast bij de Poort toeneemt. In het kader van deze analyse nemen we aan dat ook de rijksbudgetten in dat geval toenemen. Met mogelijke efficiëntiekortingen vanuit dergelijke maatregelen is in deze fase geen rekening gehouden.

3.3.1 Omvang doelgroep SW

Hieronder is de huidige indeling van SW-medewerkers weergegeven. Medewerkers die bij Dienstverlening en Groen aan de slag zijn worden ten behoeve van deze analyse bij Beschut Werken ingedeeld. Dat geldt ook voor medewerkers die actief zijn in het kader van arbeidsmatige dagbesteding. Medewerkers bij Externe projecten en Detacheringen worden ingedeeld bij Ontwikkeling & Plaatsing.

In deze opstelling is gecorrigeerd voor medewerkers die werkzaam bij de DSG vanuit andere gemeenten, voorlooptrajecten en niet-productieve SW-medewerkers.

Aantal SE Wsw verdeeld naar werksoort			Woerden	Bo-Re	Oudewater	Montfoort
Dienstverlening	81	25%	58	12	6	5
Groen	41	12%	29	6	3	3
Arbeidsm. dagbest.	20	6%	15	3	1	1
Externe projecten	92	28%	66	14	7	6
Detacheringen	81	26%	58	12	6	5
Begeleid Werken	14	5%	10	2	1	1
	329	100%	235	49	24	22

Voor het meerjarenperspectief (geen onderdeel van deze analyse) houden we rekening met een afname van jaarlijks 5% van het SW-bestand. Voor het SW-subsidiebedrag per SE in 2014 hanteren we € 25.200. Dat is de subsidie die is voorzien in 2014 op basis van de contourennota Participatiewet 2012.

3.3.2 Voorziening beschut

Vooralsnog zal de voorziening Beschut Werken ingevoerd worden per 2015. Deze voorziening is bestemd voor maximaal 30.000 plekken. Op de schaal van HNW zou dat betekenen dat er uiteindelijk 190 plekken beschikbaar gesteld moeten worden vanuit deze voorziening⁸. Het is nog onduidelijk of gemeenten deze plekken direct volledig ter beschikking stellen.

Doordat de voorziening start per 2015 zijn er in 2014 nog geen plekken beschikbaar. We anticiperen in de analyse echter wel op invoering van de voorziening. Dit doen we door per gemeente 'pilotplekken' ter beschikking te stellen waarbij de klant aan het werk gaat binnen Beschut Werken en waarbij de cliëntgebonden kosten zijn gesteld op 100% wettelijk minimum loon (WML €23.250)⁹.

⁸ Inschatting op basis van inwoneraantallen.

⁹ Bron ministerie van SZW: minimaal € 23.250 (WML per 01-01-2013: € 1469,40 * 12 * 1,08 (vakantiegeld) * 1,22 (Sociale Lasten en pensioen)

3.3.3 Omvang doelgroep Wajong

Als onderdeel van het sociaal akkoord zal de gehele Wajong-groep herkeurd worden en vervolgens periodiek om de vijf jaar. Alleen duurzaam volledig arbeidsongeschikten blijven aanspraak maken op een Wajong-uitkering. De rest van de groep (gedeeltelijk arbeidsongeschikt) zal een beroep doen op het bijstandsregime of de voorziening Beschut Werken. Onze inschatting is dat deze groep een lage verdien capaciteit heeft (0-30). Op basis van de Atlas SV (2012) wordt duidelijk hoe de Wajong-populatie in deze regio er uit ziet:

Wajong	Woerden		BR		Oudewater		Montfoort	
SV Atlas 2012	deels ao	volledig ao	deels ao	volledig ao	deels ao	volledig ao	deels ao	volledig ao
	36	470	34	244	12	70	6	51

In totaal gaat het om 923 uitkeringsgerechtigden eind 2012. Daarvan is circa 10% (88 personen) momenteel als gedeeltelijk arbeidsongeschikt geïndiceerd. Het is onduidelijk of een volledige herkeuring van het bestand tot een andere verhouding leidt dan nu het geval is. Van de groep die sinds 2010 de Wajong aanvraagt is 15-20% duurzaam en volledig AO. Inschattingen van ondermeer UWV zijn dat na herkeuring het beeld significant anders zal zijn, waardoor een aanzienlijk deel als gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt geïndiceerd en vervolgens een beroep zal moeten doen op het bijstandsregime.

Zoals eerder beschreven is er met dienstverlening voor deze (nieuwe) groep vooralsnog geen rekening gehouden. Ten eerste is nog onduidelijk wat het effect van de herkeuring zal zijn. Maar ten tweede (nog belangrijker) zal de dienstverlening zoals die nu bestaat tegen het huidige kostenniveau niet gefinancierd kunnen worden op basis van het participatiebudget. Er zijn andere financieringsvormen nodig (mogelijk vanuit WMO of AWBZ), waarbij innovatie en kostenminimalisering centraal staat. Ketenpartners zoals zorg- en welzijnsinstellingen spelen daarbij ook belangrijke rol.

HNW anticipeert wel al op deze ontwikkeling. Zo zijn er momenteel al een aantal mensen met een indicatie arbeidsmatige dagbesteding aan het werk.

3.3.4 Omvang doelgroep WWB

De inschatting van de doelgroep WWB (inclusief IAOZ en IAOW) naar verdien capaciteit is volgens IASZ (schatting 14 maart 2013, op basis van aantal uitkeringsgerechtigden per 31-12-12):

- WWB – spoedig bemiddelbaar (80%-100%) 33%
- WWB – (gedeeltelijk) overbrugbaar (30%-80%) 44%
- WWB – onoverbrugbaar (0%-30%) 22%

De inschatting vanuit IASZ is als volgt tot stand gekomen:

- De groep 'onoverbrugbaar' betreft de groep die nu een vrijstelling heeft, aangevuld met de groep die langdurig geen beweging op de participatieladder heeft gemaakt.
- De groep 'spoedig bemiddelbaar' is de groep die op trede 4 of hoger van de participatieladder staat en nu vanuit IASZ een werktraject ontvangt.
- De groep 'gedeeltelijk overbrugbaar' is de groep die overblijft.

De inschatting (14 maart 2013) van Bodegraven-Reeuwijk is:

- WWB – spoedig bemiddelbaar (80%-100%) 15%
- WWB – (gedeeltelijk) overbrugbaar (30%-80%) 35%
- WWB – onoverbrugbaar (0%-30%) 50%

De inschatting vanuit Bodegraven-Reeuwijk is gedaan op basis van de participatieladder.

Op basis van de standcijfers betekent dat voor de deelnemende gemeenten van IASZ en Bodegraven-Reeuwijk:

	Woerden	Bodegraven-Reeuwijk	Montfoort	Oudewater
WWB – spoedig bemiddelbaar (80%-100%)	150	30	25	23
WWB – (gedeeltelijk) overbrugbaar (30%-80%)	200	70	34	31
WWB – onoverbrugbaar (0%-30%)	100	100	17	16

Dit zijn de zogenaamde ‘standcijfers’. Het bestand is echter niet statisch; er is sprake van instroom en uitstroom. Om een indruk te krijgen van de ontwikkeling van het bestand is het nodig de instroom met de uitstroom te vergelijken. Die analyse is gedaan voor IASZ op basis van de in- en uitstroomcijfers over 2012 zoals die blijken uit GWS. Op basis van de stroomcijfers blijkt dat zo’n 30 - 40% van het klantbestand jaarlijks in –of uitstroomt. Er zijn verschillen tussen de vier gemeenten. Als gemiddelde hanteren we 35%. Tevens is duidelijk dat vanwege de economische situatie de bestanden per saldo de laatste jaren groeien. De aanname is dat de geschetste dynamiek in het WWB uitkeringenbestand van 35% in stand blijft.

Voor een goed meerjarenperspectief is het noodzakelijk om inzicht te krijgen in de mate waarin de verhouding binnen de totale groep gaat veranderen. Er is ten behoeve van deze analyse geen nadere vertaalslag gemaakt ten aanzien van eventuele verschuiving tussen groepen ten aanzien van de afstand tot de arbeidsmarkt omdat we ons alleen op 2014 richten.

3.4 Werknemersdienstverlening vanuit huidig beleid

Er wordt gewerkt via de infrastructuur van HNW: via dienstverlening, groen, begeleid werken (alleen in geval van sociale werkvoorziening) of detachering. Het uitgangspunt is in alle gevallen zo veel als mogelijk door- en uitstroom te bevorderen. De gemeenten zullen hier op gaan sturen. De KPI’s die dit mogelijk maken zijn geen onderdeel van deze analyse en worden later uitgewerkt.

Er zijn inschattingen gemaakt van aantallen klanten en tarieven¹⁰. Deze inschattingen zijn gebaseerd op aannames van ervaringsdeskundigen bij de gemeente Woerden en DSG (werkgroep bedrijfsvoering en voorzitters werknemers- en werkgeversdienstverlening). De komende periode zullen de werkgroepen de dienstverlening van HNW verder uitwerken. Die uitwerking kan consequenties hebben voor onderstaande aannames. Hieronder wordt de dienstverlening verder beschreven.

SW en nieuwe Voorziening Beschut Werken

De omvang van SW-populatie bij het onderdeel HNW Beschut Werken begin 2014 is gebaseerd op het huidige aantal SE’s: 142 (dienstverlening, groen en arbeidsmatige dagbesteding). Deze zal door natuurlijke uitstroom of door doorstroming naar de groep (gedeeltelijk) overbrugbaar afnemen tot (uiteindelijk) nul.

¹⁰ Meestal een gemiddelde op basis van huidige tarieven DSG. Zie ook bijlage 2.

De omvang van de SW-populatie via HNW Ontwikkeling & Plaatsing in 2014 is op basis van het huidige aantal SE's Wsw: 187 detachering en begeleid werken.

De nieuwe voorziening Beschut Werken wordt in 2015 ingevoerd en voor zover bekend hebben gemeenten een grote beleidsvrijheid om keuzes te maken in omvang en toepassing van de voorziening. Voor deze analyse nemen we aan dat er in 2014 beperkt gebruik zal worden gemaakt van deze voorziening via HNW Beschut Werken. Om die reden is een aanname gedaan dat er in 2014 wordt gestart met enkele proeftrajecten, als pilot voor deze voorziening: 3 trajecten vanuit de nieuwe voorziening Beschut Werken voor Woerden, 2 voor BR en elk 1 voor Montfoort en Oudewater.

Intake WWB

Via HNW krijgt 100% van de doelgroep een intake. Het gaat dan om een of twee gesprekken, met als resultaat een uitkeringsverstrekking of voorziening en een wettelijke registratie. Intake is wettelijk verplicht en wordt gedaan vanuit de Poort. Daarmee is een p*q benadering niet logisch en wordt de kostenverdeling gedaan op basis van verhouding uitkeringen/klanten tussen gemeenten.

Dienstverlening

De dienstverlening voor de WWB-groep baseren we op de volgende activiteiten:

- Uitgebreide diagnose. Extra gesprekken en/of trainingen om een beter beeld te krijgen van de klant.
- Aanvullende specialistische dienstverlening. Medische keuring of (extra) externe assessments).
- Activering. Dit zijn trajecten van maximaal 3 maanden. Hierbij wordt het principe van Werken met Behoud van Uitkering gebruikt. Deze groep gaat via HNW 'binnen' aan de slag.
- Werk, Ontwikkeling & Plaatsing'. In deze fase wordt met Behoud van Uitkering gewerkt. Dit traject duurt maximaal 6 maanden. Deze groep gaat aan de slag via Detachering of Binnen (verhouding naar verwachting 60:40)
- Directe bemiddeling. De klant wordt direct bij een werkgever geplaatst en stroomt uit de uitkering.

3.5 Schadelastbeperking (preventie en inverdieneffecten)

In deze analyse is het tekort op het I-deel van de WWB (Participatiewet) vooralsnog in alle varianten buiten beschouwing gelaten. Het I-deel van de Wsw (saldo loonkosten/subsidie) is al wel verwerkt. Tevens zijn effecten in termen van preventie nog niet ingeschat.

Een instrument als loondispensatie, waarmee schadelastbeperking mogelijk is doordat werkgevers loonwaarde betalen en de gemeenten slechts aanvullen tot een bepaald niveau, is na het sociaal akkoord niet meer opportuun en daarom geen onderdeel van het rekenmodel.

3.6 Kosten

We maken onderscheid in cliëntgebonden kosten en uitvoeringskosten. Cliëntgebonden kosten zijn uitkeringen, lonen en loonkostensubsidies. Uitvoeringskosten zijn de kosten van begeleiding, de kosten die nodig zijn om werk uit te voeren (productiekosten) en overhead, zoals huisvesting en de kosten van ondersteunende functies binnen HNW (bijvoorbeeld hoger management, ICT, Planning & Control).

3.6.1 Directe kosten

Het gaat hier vooral om personele inzet (caseload). Dit is gebaseerd op eerdere inschattingen die zijn gebruikt voor de 'fijnstructuur HNW 2013'. Daarbij hanteren we het uitgangspunt dat de personele inzet voor begeleiding en de aansturing daarvan (teamleider, ploegleider) wordt bepaald op basis van caseload.

Er zijn enkele functies (werkgeversbenadering, jobhunting) maar ook overheadfuncties (automatisering, financiën, hoger management) voorzien die we nu een vaste waarde geven (op basis van fijnstructuur

HNW 2013). Deze personele inzet beweegt dus niet mee met werkaanbod in het model. Dit geldt tot een bepaalde grens, waarbij de organisatie uit zijn voegen groeit of sterk krimpt. Als onderdeel van het Bedrijfsplan zal er een grens worden ingeschat waarbij deze kosten ook gaan toenemen. Voor nu houden we die inzet constant.

In de analyse rekenen we met loonkosten van 1 fte uitvoering/begeleiding á € 55.000 en 1 fte directe aansturing van uitvoering/begeleiding á € 75.000.

Daarnaast zijn directe productiekosten op basis van de begroting HNW 2013 verdeeld over Beschut Werken en Ontwikkeling & Plaatsing (m.n. kosten van productie en opleiding. Het gaat dan om plm. 1141 k€ en 53 k€ (BW en O&P). Die houden we nu constant. Uiteindelijk variëren deze kosten ook mee met werkaanbod. Het is mogelijk een factor te bepalen waarmee deze kosten toenemen naarmate het werkaanbod stijgt. Het betreft hier echter een relatief klein aandeel van de totale directe kosten. Voor de eenvoud beschouwen we deze kosten voor nu als constant.

In het kader van 'iedereen doet mee' wordt (in elk geval vanuit Woerden) aan éénieder een traject aangeboden. Daarbij is het zo dat de intensiteit van trajecten varieert. Voor dat deel van de doelgroep dat in deze analyse geen dienstverlening ontvangt vanuit Beschut Werken of Ontwikkeling & Plaatsing, nemen we aan dat:

- Het traject vorm gegeven wordt via voorliggende voorzieningen of vrijwilligerswerk.
- De capaciteit (en kosten) om regie te houden op deze groep wordt vanuit de Poort gefinancierd. Daarbij gaat het om (periodiek) monitoren van ontwikkeling. Dit is niet expliciet begroot als activiteit. We nemen dus aan dat deze taak binnen de capaciteit die is voorzien uitgevoerd kan worden.
- De uitvoeringskosten zullen stijgen als de toestroom stijgt (door Rijksmaatregelen). We nemen in deze analyse aan de rijksvergoeding die hiermee gepaard gaat naar evenredigheid van de benodigde uitvoeringskosten is.

3.6.2 Overhead

Het uitgangspunt van gemeenten is directe kosten en overhead zo veel als mogelijk worden verdeeld op basis van activiteiten en diensten die via HNW worden afgenomen. Om die reden is het van belang de overhead te verdelen over de drie clusters. Daarbij geldt dat per cluster een andere verdeelsleutel wordt gehanteerd.

onderdeel	verdeelsleutel resultaat
Beschut Werken	werkzame SE's per gemeente
Ontwikkeling & Plaatsing	combinatie van werkzame SE's (Wsw) en aandeel dienstverlening rond re-integratie en participatie (WWB)
Poort	aandeel klanten WWB per gemeente

Kosten van personele overhead zijn gericht op:

- Management en ondersteuning
- Personeelszaken
- Catering
- Kwaliteit, Arbo, Milieu (KAM) en overig facilitair
- Huisvestingskosten
- Wagenparkbeheer
- Automatisering
- Financiën
- Verzekeringen/applicatiebeheer

Voor deze activiteiten is 22,8 fte regulier en 13 fte sw voorzien in de begroting HNW 2013. De kosten van deze inzet, inclusief overige bedrijfslasten bedragen in totaal € 2.230.300 (inclusief inhuur, opleiding, overige personele kosten). Daar komt nog bij kosten voor huisvesting € 753.800. Het wagenpark kost € 115.800. De totale overhead bedraagt daarmee: € 3.099.900 (2.230.300+753.800+115.800).

Het wagenpark is vanuit de begroting HNW 2013 direct toegewezen aan de clusters. De huisvesting is verdeeld over de drie clusters in de verhouding BW/O&P/Poort op basis van een globale inschatting ten aanzien van de ruimte die nodig is: 50%-22%-28%.

Kijken we naar de personele overhead (22 fte) (inclusief overige bedrijfslasten) á € 2,23 mln. dan verdelen we deze kosten aan de hand van de verdeling van direct personeel over de drie clusters. Op basis van de fijnstructuur die eerder is ontwikkeld is die verhouding BW/O&P/Poort:25-45-30. Als gevolg van keuzes in de scenario's wijzigt verdeling van direct personeel over de clusters Beschut Werken en Ontwikkeling & Plaatsing. De overhead en de Poort blijven constant in deze verdeling als gevolg van de opzet van deze analyse.

Door keuzes die gemeenten maken ten aanzien van dienstverlening kan het zijn dat deze verhouding wordt aangepast. In dat geval zijn er bijvoorbeeld meer mensen aan de slag voor Ontwikkeling & Plaatsing en minder voor Beschut Werken. In dat geval worden ook de kosten van de personele overhead anders verdeeld over de clusters.

3.6.3 Fricatiekosten

Voor de verschillende organisaties zijn frictiekosten voorzien. Het gaat dan om kosten voor bijvoorbeeld huisvesting, overhead en personeel die niet meer gedekt zijn doordat activiteiten worden verplaatst naar HNW. Het uitgangspunt is dat de elke organisatie zelf verantwoordelijk is voor het inzichtelijk maken en afbouwen van de eigen frictiekosten. Om die reden zijn de frictiekosten geen onderdeel van deze analyse.

3.6.4 BTW

Een uitgangspunt in deze analyse is dat HNW geen BTW in rekening brengt aan gemeenten. We nemen aan dat er een samenwerkingsverband wordt aangegaan tussen de gemeenten en HNW (goedgekeurd door de Belastingdienst) waardoor er geen BTW in rekening gebracht hoeft te worden.

Dit zal nog nader moeten worden uitgezocht.

4 Vier scenario's

In dit hoofdstuk laten we het financiële effect van vier scenario's zien:

- Ongewijzigd beleid en uitvoering;
- HNW waarbij gemeenten niet meer dienstverlening afnemen dan het participatiebudget 2014 toelaat;
- HNW waarbij gemeenten hun eigen beleidskeuzen 'op maat' dienstverlening afnemen.
- Resultaat HNW in geval focus op groep met 'exploitabel perspectief'

4.1 Scenario 1: Ongewijzigd beleid en uitvoering

In geval van ongewijzigd beleid en uitvoering blijft er een aparte uitvoeringsorganisatie bestaan voor de sociale werkvoorziening. De sociale diensten van Woerden, Montfoort en Oudewater werken reeds samen in de IASZ. De kosten van de afdeling Werk & Inkomen van Bodegraven-Reeuwijk worden ook in dit overzicht meegenomen.

IASZ en Bodegraven-Reeuwijk

De uitvoeringskosten van de afdeling Werk & Inkomen Bodegraven-Reeuwijk en de IASZ bedragen in 2013 € 1,4 resp. € 2,8 mln. De prognose voor de jaren 2014 tot en met 2017 is dat deze uitvoeringskosten (bij ongewijzigd beleid en uitvoering) gelijk blijven (zie bijlage 1 voor onderbouwing en aannames).

Uitvoering SW

In deze paragraaf maken we duidelijk wat het effect is in geval DSG in een 'afbouwscenario' terecht komt, waarbij ze zich alleen richt op de sociale werkvoorziening.

Het SW-subsidieresultaat daalt van € -890.000 in 2013 naar € -1,2 mln. in 2017.

Het exploitatieresultaat van DSG is minder makkelijk te begroten. Een benadering van het begrote exploitatieresultaat (exclusief Kringloop Midden Holland BV) komt uit op een daling van € -42.000 in 2013 naar € -433.000 in 2017. (Dit wijkt licht af van de begroting van de NV doordat de kringloopwinkel buiten beschouwing blijft.) Hierbij nemen we aan dat het mogelijk is de personeelskosten te laten dalen in een tempo van 1 fte regulier op 10 SW. Door de afname van het aantal SE's daalt de totale NTW. Daarbij gaan we uit van een gemiddelde NTW van € 11.000 per SE – dus 2 SE minder is € 22.000 minder NTW. Als de afbouw van variabele en vaste kosten evenredig zou verlopen met de afbouw van de doelgroep dan komt de kwaliteit en continuïteit van de organisatie al snel in gevaar. Voor vaste lasten geldt bovendien dat deze niet jaarlijks evenredig kunnen worden afgebouwd, denk bijvoorbeeld aan afschrijvingen en huisvesting. Ten behoeve van dit overzicht nemen we aan dat (met uitzondering van de personeelskosten) alle overige kosten gelijk blijven.

Het saldo van subsidieresultaat en exploitatieresultaat bedraagt in 2013 bijna € 1 mln. negatief en in 2017 € ruim 1,6 mln. negatief. Dat zou betekenen dat het gehele participatiebudget niet toereikend is in 2017 om de tekorten in de SW te dekken. In 2014 is het saldo exploitatie- en subsidieresultaat ruim € 1,1 mln. negatief.

In deze opstelling houden we geen rekening met instroom van mensen uit de nieuwe voorziening Beschut Werken. De reden hiervoor is dat de omvang van deze instroom (mogelijk) beperkt is de komende jaren. Bovendien zal de loonwaarde van deze groep beperkt zijn waardoor ze niet significant zullen bijdragen aan het exploitatieresultaat. Tenslotte is vooralsnog de invoering van deze voorziening gepland op 1 januari 2015 en hebben de betrokken gemeenten nog geen beleid gemaakt.

Conclusie

Bij ongewijzigd beleid en uitvoering zullen in 2014 de uitvoeringskosten IASZ en Bodegraven-Reeuwijk in totaal € 4,2 mln. bedragen en is het tekort op de sociale werkvoorziening € 1,1 mln. (saldo opbrengsten uitvoeringskosten en tekort op de cliëntgebonden kosten)¹¹. Dat is samen een tekort van € 5,3 mln. per jaar. Daarnaast wordt er in dit scenario een volledig beslag op het participatiebudget van gemeenten gelegd. In bijlage 3 is dit in schema toegelicht.

4.2 Scenario 2: dienstverlening op basis huidige beleidskeuzes

De beleidskeuzes waarmee we rekenen zijn hieronder beschreven en in dit scenario voor alle gemeenten gelijk.

Dienstverlening WWB onoverbrugbaar

De groep die niet via de voorziening Beschut Werken aan de slag gaat zal een beroep doen op de bijstand. Dat is een aanzienlijke groep.

De inschatting is dat 80% van deze groep een diagnose krijgt. Daarbij gaat om extra gesprekken en/of trainingen om een beter beeld te krijgen van de klant. De overige 20% van deze groep blijken bekende klanten ('draaideurklanten'), alsnog direct bemiddelbaar naar werk of school.

Voor 25% van deze groep is aanvullende specialistische dienstverlening nodig: het gaat dan om medische keuring of (extra) externe assessments.

Door (innovatieve) samenwerking met zorginstellingen en welzijnsinstellingen kan HNW trajecten creëren en begeleiden die vergelijkbaar zijn met arbeidsmatige dagbesteding: eenvoudig werk, vaak op locatie. Begeleiding (nu 1:10) is wel nodig. In de komende weken zal duidelijk moeten worden op welke manier dit op termijn doelmatiger / kosteneffectiever wordt gedaan. Deze innovaties en nieuwe samenwerkingsverbanden zijn geen onderdeel van deze versie van de analyse.

Dienstverlening WWB (gedeeltelijk) overbrugbaar

De inschatting is dat 80% van deze groep een uitgebreide diagnose krijgt. De overige 20% van deze groep zijn bekende klanten ('draaideurklanten') of direct bemiddelbaar naar werk of school. Onder uitgebreide diagnose verstaan we extra gesprekken en/of trainingen om een beter beeld te krijgen van de klant.

Voor 25% van deze groep is aanvullende specialistische dienstverlening nodig: het gaat dan om medische keuring of (extra) externe assessments).

67% van deze groep zal actief ontwikkeld en/of bemiddeld worden door Ontwikkeling & Plaatsing. Dit is arbeidsactivering. Dit zijn trajecten van maximaal 3 maanden; het gaat dan om 50 plekken (en totaal plm. 200 mensen). Hierbij wordt het principe van Werken met Behoud van Uitkering gebruikt. Deze groep gaat via HNW 'binnen' aan de slag. Een arbeidsactivering traject duurt maximaal drie maanden.

Voor klanten die niet een dergelijk traject krijgen geldt dat (in elk geval vanuit Woerden) er wordt gewerkt aan participatie middels vrijwilligerswerk en andere voorliggende voorzieningen. De regie die nodig is op deze activiteiten is meegenomen als onderdeel van de uitvoering die via de Poort wordt gedaan. Deze activiteiten drukken niet op het participatiebudget. Er zal nog uitgewerkt worden wat het effect is in geval deze geldstroom (uit andere voorzieningen dan het participatiebudget) via HNW zal gaan lopen.

¹¹ Voor individuele gemeentes verandert de bijdrage op termijn wel vanwege de verdeelsleutel IASZ (op aantal uitkeringen).

Hierna volgt een fase 'Werk, Ontwikkeling & Plaatsing', met als doel ontwikkeling, re-integratie of participatie. In deze fase wordt met Behoud van Uitkering gewerkt. 100% van de groep krijgt na 3 maanden een langduriger re-integratie- of participatietraject aangeboden. Dit traject duurt maximaal 6 maanden. Deze groep gaat aan de slag via Detachering of Binnen (verhouding naar verwachting 60:40) Een traject duurt maximaal zes maanden.

Dienstverlening WWB spoedig bemiddelbaar

De helft van deze groep wordt direct bemiddeld. (Een belangrijke randvoorwaarde hierbij is dat de arbeidsmarkt de mogelijkheden biedt en werkgeversbenadering ondernemend, innovatief en effectief is!) Deze fase van bemiddeling duurt maximaal drie maanden. Waarschijnlijk wordt niet 100% van deze groep naar werk bemiddeld. Voor de analyse nemen we aan dat de vergoeding vanuit gemeenten is gebaseerd op een inspanningsverplichting. De mate van uitstroom / succes is onderdeel van de nader uit te werken prestatie-indicatoren waarop HNW gestuurd zal gaan worden. Gemeenten kunnen duurzame uitstroom¹² bevorderen, bijvoorbeeld door met een systeem te werken waarbij aan het HNW een deel van het tarief wordt betaald als resultaat is bereikt.

Op het moment dat er geen uitstroom plaatsvindt zal een deel van deze groep mogelijk in de groep 'gedeeltelijk overbrugbaar' terecht komen. Een risico hierbij is dat bij deze klanten (ingeschat met een hoge verdien capaciteit en 'spoedig bemiddelbaar') de afstand tot de arbeidsmarkt wordt vergroot. Dit effect is in het kader van deze analyse niet doorgerekend.

We nemen aan dat 50% van deze groep zelf werk vindt dan wel van de aanvraag af ziet.

4.2.1 Beslag op participatiebudget en resultaat HNW

Op basis van bovenstaande aannames wordt het volgende beslag gelegd op het participatiebudget.

besteding participatiebudget	woorden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater	totaal
prognose rijksbijdrage SZW 2014	€ 469.773	€ 236.559	€ 76.263	€ 50.511	€ 833.106
beslag participatiebudget	€ 948.118	€ 368.038	€ 160.571	€ 147.143	€ 1.623.869
Vershil t.o.v. maximum (0% is geen overschrijding)	50%	36%	53%	66%	€ 790.763-

Het resultaat voor HNW is in de onderstaande tabel weergegeven.

	Ontwikkeling & Plaatsing (SW)	Ontwikkeling & Plaatsing (overig)	Poort	totaal resultaat
beschut werken	€ 691.775	€ 116.696	€ 2.530.244-	€ -3.254.216
	€ 1.532.443-			

Uit dit resultaat blijkt dat Beschut Werken een negatief resultaat heeft. Dit wordt verklaard doordat de groep met de minste verdien capaciteit via dit onderdeel wordt gefinancierd. De Poort heeft per definitie een negatief resultaat omdat hier alleen kosten van uitvoering worden gemaakt. Er zijn geen inkomsten. Ontwikkeling & Plaatsing boekt een positief resultaat door de inzet van de SW groep en door

¹² Definitie duurzame uitstroom nog te bepalen. In het algemeen is er sprake van duurzame uitstroom als een klant langer dan zes maanden onafhankelijk is van de uitkering en werkt.

dienstverlening aan de wwb-groep. In de bijlage is een gedetailleerder inzicht in de kosten en opbrengsten per onderdeel opgenomen.

Het totale resultaat is ruim € 3,2 mln. negatief. Daar komt bij dat er extra middelen moeten worden gevonden omdat er meer wordt besteed vanuit het participatiebudget dan de rijksbijdrage: € 0,79 mln. (1,623 mln. – 0,833 mln.).

In deze variant zijn 31 plekken bij HNW 'binnen' extra nodig om werk te bieden aan de doelgroep. Op basis van de caseloads die zijn ingeschat is er niet significant meer personeel nodig voor de begeleiding dan in de begroting HNW 2013 is voorzien.

Conclusie

Het resultaat van HNW is in deze variant € 3,2 mln. Dat is significant minder dan het resultaat van de uitvoering in geval van ongewijzigd beleid en uitvoering in 2014 á € 5,3 mln. Daarnaast wordt er in dit scenario een volledig beslag op het participatiebudget van gemeenten gelegd, plus 0,79 mln. extra middelen. In bijlage 3 is dit in schema toegelicht.

Voor klanten die geen dienstverlening vanuit HNW ontvangen via Beschut Werken of Ontwikkeling & Plaatsing geldt dat (in elk geval vanuit Woerden) er wordt gewerkt aan participatie middels vrijwilligerswerk en andere voorliggende voorzieningen. Regie op deze activiteiten is onderdeel van de uitvoering die via de Poort wordt gedaan. Deze activiteiten drukken niet op het participatiebudget. Er zal nog uitgewerkt worden wat het effect is in geval deze geldstroom (uit andere voorzieningen dan het participatiebudget) via HNW zal gaan lopen.

4.2.2 Kostenverdeling

Het tekort van HNW zal moeten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten. Daarbij geldt:

- Verdeling Beschut Werken: % SE's
- Verdeling Ontwikkeling & Plaatsing % SE's & % dienstverlening
- Verdeling resultaat Poort: % uitkeringsgerechtigden

In bijlage 4 is een gedetailleerde kostenverdeling weergegeven. Hier volstaan we met het saldo voor elke gemeente.

	woerden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater
saldo verdeling resultaat HNW	€ 1.937.486-	€ 722.382-	€ 293.622-	€ 300.727-

4.3 Scenario 3: dienstverlening globaal op niveau van participatiebudget 2014

In dit scenario gaan we uit van een maximale besteding van het participatiebudget van de 4 gemeenten in 2014. Om dit scenario te berekenen zijn de percentages groepen waaraan dienstverlening wordt geboden als volgt naar beneden bijgesteld, tot er per gemeente een beslag wordt gedaan op het eigen participatiebudget dat grofweg overeenkomst de rijksbijdrage vanuit SZW dat is voorzien.

- Minder aanvullende specialistische dienstverlening (25% --> 10%)
- Minder loonwaardemetingen (75% --> 10%)
- Minder bemiddeling groep 'spoedig bemiddelbaar' (50% --> 10%)
- Minder uitgebreide diagnose groep 'gedeeltelijk bemiddelbaar' (80% --> 60%, Oudewater 40%)
- Minder uitgebreide diagnose groep 'onoverbrugbaar' (80% --> 50% Woerden, 80% Bodegraven-Reeuwijk, 25% Montfoort, 25% Oudewater)

4.3.1 Beslag op participatiebudget en resultaat HNW

Op basis van bovenstaande aannames wordt het volgende beslag gelegd op het participatiebudget.

besteding participatiebudget	woerden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater	totaal
prognose rijksbijdrage SZW 2014	€ 469.773	€ 236.559	€ 76.263	€ 50.511	€ 833.106
beslag participatiebudget	€ 498.735	€ 208.526	€ 82.320	€ 53.482	€ 843.063
Vershil t.o.v. maximum (0% is geen overschrijding)	6%	-13%	7%	6%	€ 9.957-

Het resultaat voor HNW is in de onderstaande tabel weergegeven.

beschut werken	Ontwikkeling & Plaatsing (SW)	Ontwikkeling & Plaatsing (overig)	Poort	totaal resultaat
€ 1.532.443-	€ 685.107	€ 839.576-	€ 2.530.244-	€ -4.217.155

Uit dit resultaat blijkt dat Beschut Werken een vergelijkbaar negatief resultaat heeft als in het eerdere scenario. Ontwikkeling & Plaatsing boekt een positief resultaat door de inzet van de SW groep, maar het deel van Ontwikkeling & Plaatsing dat vanuit het participatiebudget wordt gefinancierd leidt op deze manier verlies¹³. De Poort heeft per definitie een negatief resultaat omdat hier alleen kosten van uitvoering worden gemaakt. Er zijn geen inkomsten. In de bijlage is een gedetailleerder inzicht in de kosten en opbrengsten per onderdeel opgenomen.

Het totale resultaat is ruim € 4,2 mln. negatief. Maar er zijn geen extra middelen nodig er meer wordt besteed vanuit het participatiebudget dan de rijksbijdrage zoals in scenario 2.

In deze variant zijn 9 extra werkplekken bij HNW nodig om werk te bieden aan de doelgroep. Op basis van de caseloads die zijn ingeschat is er plm. 3 fte minder personeel nodig voor de begeleiding dan in de begroting HNW 2013 is voorzien.

Conclusie

Het resultaat HNW is in deze variant € 4,2 mln. Dat is minder dan de kosten van ongewijzigd beleid en uitvoering in 2014 á € 5,3 mln. Daarnaast wordt er in dit scenario een volledig beslag op het participatiebudget van gemeenten gelegd. In bijlage 3 is dit in schema toegelicht.

Voor klanten die geen dienstverlening vanuit HNW ontvangen via Beschut Werken of Ontwikkeling & Plaatsing geldt dat (in elk geval vanuit Woerden) er wordt gewerkt aan participatie middels vrijwilligerswerk en andere voorliggende voorzieningen. Regie op deze activiteiten is onderdeel van de uitvoering die via de Poort wordt gedaan. Deze activiteiten drukken niet op het participatiebudget. Er zal nog uitgewerkt worden wat het effect is in geval deze geldstroom (uit andere voorzieningen dan het participatiebudget) via HNW zal gaan lopen.

¹³ Het resultaat dat met de SW-groep wordt geboekt verschilt licht van het eerdere scenario door de toerekening van overhead. Naarmate er minder dienstverlening vanuit het participatiebudget is, wordt er binnen Ontwikkeling & Plaatsing relatief meer overhead aan de SW-activiteiten toegerekend.

4.3.2 Kostenverdeling

Het tekort van HNW zal moeten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten. Daarbij geldt:

- Verdeling resultaat Poort: % uitkeringsgerechtigden
- Verdeling Beschut Werken: % SE's
- Verdeling Ontwikkeling & Plaatsing: % SE's (WSW) & % dienstverlening (WWB)

In bijlage 4 is een gedetailleerde kostenverdeling weergegeven. Hier volstaan we met het saldo voor elke gemeente.

	woerden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater
saldo verdeling resultaat HNW	€ 2.507.050-	€ 957.478-	€ 387.578-	€ 365.049-

4.4 Scenario 4: dienstverlening gericht op groep met exploitabel perspectief

4.4.1 Variant 4a – activering via HNW voor groep met verdiencapaciteit 30-80

In dit scenario gaan we uit van een besteding van het participatiebudget als in het scenario 'huidige beleidskeuzes'. Daarnaast wordt de groep met een hoge verdiencapaciteit (80-100) gedetacheerd en het deel van de groep 30-80 dat voor groepsdetachering in aanmerking komt. We nemen aan dat deze groep een exploitabel perspectief heeft.

Hierdoor verbetert het resultaat van HNW naar een tekort van € -2,7 mln. Het is wel zo dat door de overschrijding van het participatiebudget, de gemeenten extra dekking zullen moeten zoeken á € 0,62 mln. Bovendien resulteert dit in 336 detacheringstrajecten die HNW zal moeten realiseren (met behoud van uitkering). De vraag is of dit haalbaar is.

4.4.2 Beslag op participatiebudget en resultaat HNW

Op basis van bovenstaande aannames wordt het volgende beslag gelegd op het participatiebudget.

besteding participatiebudget	woerden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater	totaal
prognose rijksbijdrage SZW 2014	€ 469.773	€ 236.559	€ 76.263	€ 50.511	€ 833.106
beslag participatiebudget	€ 835.618	€ 345.538	€ 141.821	€ 129.893	€ 1.452.869
Vershil t.o.v. maximum (0% is geen overschrijding)	44%	32%	46%	61%	€ 619.763-

Het resultaat voor HNW is in de onderstaande tabel weergegeven.

	Ontwikkeling & Plaatsing (SW)	Ontwikkeling & Plaatsing (overig)	Poort	totaal resultaat
beschut werken	€ 711.752	€ 680.654	€ 2.530.244-	-2.670.280
	€ 1.532.443-			

4.4.3 Kostenverdeling

Het tekort van HNW zal moeten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten. Daarbij geldt:

- Verdeling resultaat Poort: % uitkeringsgerechtigden
- Verdeling Beschut Werken: % SE's
- Verdeling Ontwikkeling & Plaatsing: % SE's (WSW) & % dienstverlening (WWB)

In bijlage 4 is een gedetailleerde kostenverdeling weergegeven. Hier volstaan we met het saldo voor elke gemeente.

	woerden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater
saldo verdeling resultaat HNW	€ 1.599.885-	€ 584.001-	€ 237.406-	€ 248.988-

Conclusie

Het resultaat HNW is in deze variant € -2,6 mln. Dat is minder dan de kosten van ongewijzigd beleid en uitvoering in 2014 á € 5,3 mln. Daarnaast wordt er in dit scenario meer dan een volledig beslag op het participatiebudget van gemeenten gelegd: er zal dekking voor € 0,62 mln. moeten worden gezocht.

Voor klanten die geen dienstverlening vanuit HNW ontvangen via Beschut Werken of Ontwikkeling & Plaatsing geldt dat (in elk geval vanuit Woerden) er wordt gewerkt aan participatie middels vrijwilligerswerk en andere voorliggende voorzieningen. Regie op deze activiteiten is onderdeel van de uitvoering die via de Poort wordt gedaan. Deze activiteiten drukken niet op het participatiebudget. Er zal nog uitgewerkt worden wat het effect is in geval deze geldstroom (uit andere voorzieningen dan het participatiebudget) via HNW zal gaan lopen.

4.4.4 Variant 4b – geen activering voor onderkant groep met verdien capaciteit 30-80

In geval er geen werk vanuit HNW wordt geboden via 'HNW binnen' aan de groep met een lage verdien capaciteit binnen de categorie 30-80 is dat conform de beleidskeuze in dit scenario. Immers, alleen in geval van exploitabel perspectief wordt werk en ondersteuning geboden. Deze groep zal dan op andere voorzieningen aangewezen zijn. In het huidige rekenmodel betekent dat voor HNW wel een aanzienlijk verlies van inkomsten, zowel vanuit werk als vanuit specifieke vergoedingen voor uitgebreide diagnose, bemiddeling, aanvullende specialistische diagnose, etc. In deze variant houden de gemeenten tezamen hierdoor plm. 575 k€ over op het participatiebudget. Het resultaat HNW zal door een dergelijke keuze ruim € - 4,5 mln. zijn.

4.4.5 Beslag op participatiebudget en resultaat HNW

Op basis van bovenstaande aannames wordt het volgende beslag gelegd op het participatiebudget.

besteding participatiebudget	woerden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater	totaal
prognose rijksbijdrage SZW 2014	€ 469.773	€ 236.559	€ 76.263	€ 50.511	€ 833.106
beslag participatiebudget	€ 144.975	€ 76.940	€ 18.407	€ 16.927	€ 257.249
Vershil t.o.v. maximum (0% is geen overschrijding)	-224%	-207%	-314%	-198%	€ 575.857

Het resultaat voor HNW is in de onderstaande tabel weergegeven.

beschut werken	Ontwikkeling & Plaatsing (SW)	Ontwikkeling & Plaatsing (overig)	Poort	totaal resultaat
€ 1.532.443-	€ 699.336	€ 1.157.383-	€ 2.530.244-	-4.520.733

4.4.6 Kostenverdeling

Het tekort van HNW zal moeten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten. Daarbij geldt:

- Verdeling resultaat Poort: % uitkeringsgerechtigden
- Verdeling Beschut Werken: % SE's
- Verdeling Ontwikkeling & Plaatsing: % SE's (WSW) & % dienstverlening (WWB)

In bijlage 4 is een gedetailleerde kostenverdeling weergegeven. Hier volstaan we met het saldo voor elke gemeente.

	woerden	bodegraven-reeuwijk	montfoort	oudewater
saldo verdeling resultaat HNW	€ 2.652.478-	€ 1.093.874-	€ 387.477-	€ 386.904-

Conclusie

Het resultaat HNW is in deze variant € -4,5 mln. Dat is minder dan de kosten van ongewijzigd beleid en uitvoering in 2014 á € 5,3 mln. Daarnaast wordt er in dit scenario geen volledig beslag op het participatiebudget van gemeenten gelegd: er wordt slechts € 0,26 mln. besteed van de € 0,83 mln. die beschikbaar is vanuit het Rijk.

Voor klanten die geen dienstverlening vanuit HNW ontvangen via Beschut Werken of Ontwikkeling & Plaatsing geldt dat (in elk geval vanuit Woerden) er wordt gewerkt aan participatie middels vrijwilligerswerk en andere voorliggende voorzieningen. Regie op deze activiteiten is onderdeel van de uitvoering die via de Poort wordt gedaan. Deze activiteiten drukken niet op het participatiebudget. Er zal nog uitgewerkt worden wat het effect is in geval deze geldstroom (uit andere voorzieningen dan het participatiebudget) via HNW zal gaan lopen.

5 Risico's

Het is helder dat de discussie over de contouren van de nieuwe Participatiewet momenteel in alle hevigheid wordt gevoerd in Den Haag. Daarbij gaat het om de uitwerking van maatregelen, maar ook om vraagstukken rond (nieuwe) verdeling van verantwoordelijkheden tussen gemeenten, Werkpleinen en UWV en de bijbehorende budgettaire consequenties. De huidige arbeidsmarkt en stand van de economie, in combinatie met onzekerheid rond de exacte uitwerking van maatregelen vanuit het Rijk maken dat er geen financiële zekerheden bestaan. Op basis van wat nu bekend is benoemen we de volgende risico's:

- Toestroom vanuit Wajong
- Andere verdeling van omvang

5.1 Toestroom vanuit Wajong

In deze analyse is er geen rekening gehouden met het effect van de toestroom uit de Wajong. Als deze groep via de 'reguliere' werksoorten aan de slag gehouden gaat worden vergt dat aanzienlijke investeringen in begeleiding en werkplekken.

In totaal gaat het om 923 uitkeringsgerechtigden eind 2012. Daarvan is circa 10% (88 personen) momenteel als gedeeltelijk arbeidsongeschikt geïndiceerd. Het is onduidelijk of een volledige herkeuring van het bestand tot een andere verhouding leidt dan nu het geval is. Van de groep die sinds 2010 de Wajong aanvraagt is 15-20% duurzaam en volledig AO. Inschattingen zijn dat na herkeuring het beeld significant anders zal zijn, waardoor een aanzienlijk deel als gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt geïndiceerd en vervolgens een beroep zal moeten doen op het bijstandregime. In geval 50% van het bestand als gedeeltelijk arbeidsongeschikt wordt geïndiceerd dan betekent dat zo'n 460 personen in de groep met een lage verdien capaciteit. Afhankelijk van beleid van gemeenten en de taken die HNW krijgt zal dit een aanzienlijk beslag leggen op de capaciteit van HNW. In geval een caseload van 1:50 vanuit de Poort (intake, monitoring, wettelijke registratie) betekent dat 9 fte extra capaciteit. Daarbij houden we nog geen rekening met extra dienstverlening vanuit Beschut Werken of Ontwikkeling & Plaatsing.

Gemeenten, HNW en instellingen zullen slimme en betaalbare oplossingen moeten vinden om deze mensen te laten participeren of te re-integreren. Samenwerking met instellingen die ervaring hebben met arbeidsmatige dagbesteding zal daarbij van belang zijn.

Overigens is nog onduidelijk welke financiële consequenties de herkeuring zal hebben in termen van extra bijdragen vanuit het Rijk.

5.2 Verdien capaciteit is lager dan ingeschat

In geval blijkt dat de te realiseren loonwaarde van de doelgroep minder hoog is, zal de omzet van HNW uit (eigen) werk en detacheringen afnemen.

Een bestandsscreening (nulmeting) kan dit risico verminderen. Wij adviseren voor overgang naar HNW een bestandsscreening uit te voeren om duidelijkheid te geven in de 0-situatie.

5.3 Detachering minder effectief

In deze analyse is een aanname dat aanzienlijke groepen mensen (tijdelijk) gedetacheerd kunnen worden bij werkgevers. Als de werkgeversbenadering minder effectief blijkt zal HNW die inkomsten missen. Dit is een belangrijk onderwerp voor het bedrijfsplan. Uiteraard speelt de arbeidsmarkt hierbij een grote rol.

5.4 HNW als werkgever voor grote groep met een lage verdien capaciteit

Door de herkeuring WAJONG zal er in de toekomst een aanzienlijke groep (relatief jonge) mensen een beroep doen op de bijstand. Tegelijkertijd is de huidige arbeidsmarkt zodanig dat werkgevers niet snel geneigd zijn om mensen met een lage verdien capaciteit in dienst te nemen of via detachering in te huren. Door deze ontwikkelingen ontstaat een grote groep met een lage verdien capaciteit. In de scenario's die zijn berekend is HNW alleen werkgever in geval dat wettelijk verplicht is (sociale werkvoorziening). Een beleidskeuze kan zijn dat HNW ook voor andere groepen (tijdelijk) als werkgever functioneert. In dat geval zijn er investeringen nodig doordat er meer personeel nodig is voor de begeleiding. Tevens zijn er meer werkplekken nodig. Deze werkplekken zullen niet bij werkgevers kunnen worden gecreëerd dus het zal gaan om werkplekken 'binnen', waar ruimte en materiaal voor nodig is.

Stel dat door de herkeuring van de WAJONG (923 uitkeringsgerechtigden), 50% als 'deels arbeidsongeschikt' wordt geïndiceerd. Dat zijn dan plm. 450 mensen voor wie HNW als werkgever zou kunnen fungeren. In geval er in het huidige rekenmodel 450 mensen 'binnen' aan de slag gaan via de PMC 'Dienstverlening' van HNW met HNW als werkgever, met:

- een verdien capaciteit die gelijk is aan de onderkant van de WWB-groep;
- loonkosten voor HNW vergelijkbaar met Wettelijk Minimumloon;
- uitvoeringskosten gelijk aan die voor doelgroep SW en onderkant WWB met lage verdien capaciteit;

... dan kost dat plm. € 8,5 mln. *extra* per jaar.

Daarnaast zal de overhead toenemen doordat er meer ondersteunende functies nodig zijn om de organisatie te laten functioneren (denk aan P&O, ICT, planning & control).

5.5 Loonkostensubsidie en effect verdringing

In het sociaal akkoord wordt loonkostensubsidie als instrument wel benoemd. Mensen die niet zijn aangewezen op de nieuwe voorziening Beschut Werk en een productiviteit hebben die minder is dan 80% van het wettelijk minimum loon (WML) kunnen worden geplaatst bij een werkgever. De beloning is dan wel conform CAO. De gemeente betaalt het verschil tussen loonwaarde en WML. De werkgever betaalt loonwaarde en het verschil tussen CAO en 100% WML. Het effect hiervan zal naar inschatting zijn dat er verdringing plaatsvindt: werkgevers zullen alleen de mensen met een hogere loonwaarde aannemen. De schadelastbeperking voor gemeenten is dan het grootst omdat het verschil tussen loonwaarde en WML bij die groep relatief klein is. De groep met een lagere verdien capaciteit zal niet bij werkgevers aan de slag komen. Hierdoor wordt het minder aantrekkelijk voor werkgevers om via loonkostensubsidie een persoon aan te nemen. Het effect is mogelijk dat de 'druk' op andere voorzieningen (Beschut binnen, werken met behoud van uitkering) aanzienlijk toeneemt.

Gemeenten zullen slimme en betaalbare oplossingen moeten vinden om deze mensen te laten participeren of te re-integreren. Samenwerking met instellingen die ervaring hebben met arbeidsmatige dagbesteding zal daarbij van belang zijn.

6 Tenslotte

Deze analyse is er op gericht duidelijk te maken wat de kosten en baten zijn van samenwerking via HNW. Daarbij is zo veel als mogelijk aangesloten bij de (financiële) gegevens die beschikbaar zijn, aangevuld met inschattingen en aannames rond efficiëntie en effectiviteit van de nieuwe samenwerking. Er zijn vier scenario vergeleken met elkaar, te weten:

1. 'Ongewijzigd beleid en uitvoering',
2. HNW waarbij gemeenten niet meer dienstverlening afnemen dan het participatiebudget 2014 toelaat,
3. HNW waarbij gemeenten overeenkomstig beleidskeuzen dienstverlening afnemen,
4. HNW in geval focus op groep met 'exploitabel perspectief'.

De analyse laat zien dat samenwerking voordelen biedt. Integrale samenwerking tussen SW-bedrijf en sociale diensten loont. De voornaamste oorzaken voor die meerwaarde zijn:

- Lagere overheadkosten Het Nieuwe Werkbedrijf (hetgeen in de begroting HNW 2013 reeds is meegenomen);
- Effectievere en integrale benutting van de infrastructuur die de gemeenten hebben via de sociale werkvoorziening en de sociale diensten (geen sterfhuisconstructie DSG);
- Benutting van de gezamenlijke ervaring en expertise van de sociale werkvoorziening en de sociale diensten ten aanzien van werkgevers- en werknemersdienstverlening.

Deze analyse (en het rekenmodel) is gebaseerd op informatie die een mix is van bestaande tarieven, kosten en inschattingen rond effectiviteit van dienstverlening. Om dit een succes te maken is verdere ontwikkeling en uitwerking van de werknemers- en werkgeversdienstverlening van HNW nodig. Daar wordt de komende periode aan gewerkt.

Tegelijkertijd is een paradigmashift nodig in Nederland en dus ook hier. De maatregelen vanuit het Rijk, waardoor budgetten krimpen en er meer mensen met een flinke afstand tot de arbeidsmarkt een beroep gaan doen op gemeenten, maken dit noodzakelijk. Tevens is het economisch vooruitzicht op de korte termijn niet rooskleurig. Om deze uitdagingen het hoofd te bieden zijn innovaties nodig, waarbij in samenwerking met ketenpartners zoals welzijns- en zorginstellingen, wordt nagedacht over kostenefficiënte dienstverlening voor groepen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Daarnaast is een cultuuromslag nodig, waarbij de focus (nog meer) moet zijn gericht op samenwerking met ketenpartners en het betrekken van werkgevers.

Bijlage 1: aannames en risico's rond meerjarige financiële kaders

- Participatiebudget is exclusief educatiedeel en in 2013 inclusief inburgeringsvoorzieningen.
- De inschatting van het W-deel is gebaseerd op de een prognose van Nautus. De prognose van het I-deel is een eigen prognose van de gemeenten. De cijfers van Nautus (eind januari 2013) stemmen niet overeen met de vertaling van het regeerakkoord (Divosa 5-11-2012). Het bericht van Divosa is echter ook niet volledig helder omdat daarin wordt gesteld dat 'voor het SZW deel nu 683 miljoen euro beschikbaar is'. Dat terwijl in het voorlopig budget van 2013 734 mln. beschikbaar is. Met andere woorden, de Nautus cijfers vormen nu het best mogelijke uitgangspunt.
- We gaan uit van een lichte bestandsstijging in 2013 en houden dit bestand stabiel voor de komende jaren. De rijksbijdrage BUIG houden we in deze lijn.
- Inmiddels is bekend dat de rijksbijdrage BUIG 2013 lager gaat uitvallen dan het voorlopig budget Buig, dit nadere voorlopige budget wordt door het ministerie bekend gemaakt in mei/juni van dit jaar. Omdat nog niet bekend is wat deze verlaging zal zijn, is in bovenstaand overzicht nog uitgegaan van het voorlopig budget 2013.
- We gaan uit van een risico op het inkomensdeel van 10%. Wordt bepaald door het open einde karakter en door de onzekerheidsmarge op de rijksbijdrage. Dempend effect zijn de aanvragen IAU voor de IASZ gemeenten. Over 2010-2011 gelden hiervoor de volgende bedragen: 2010: O€81.146 W€ 434.673 2011: M €200.699, O €203.871, W €784.016 toegekend. Voor Woerden geldt daarnaast de aanvraag voor de MAU 2013-2015 als mogelijk dempend effect. Bij toekenning hiervan geldt een bijdrage in de orde van grootte tussen 250-800k per jaar.
- Uitgaven BBZ zijn onvoorspelbaar. Er kunnen incidentele uitgaven in de vorm van een lening verstrekt worden, waardoor in de praktijk afwijkingen van 100k+ ontstaan ten opzichte van de begroting
- N.B. Het risico blijft beperkt tot 25% van de uitgaven omdat de uitgaven voor 75% declarabel zijn bij het Rijk.
- Inkomensondersteuning kent beleidsvrijheid. We gaan uit van voortzetting huidig beleid aangezien maatregelen in deze sfeer bestuurlijk gevoelig liggen. Raming is conform gemeentelijke begrotingen. Risico van 10% vanwege open einde karakter
- Prognose op de uitgaven is conform gemeentelijke begrotingen. Montfoort, Oudewater en Bodegraven-Reeuwijk volgen hierbij de lijn van de rijksbijdrage, Woerden voegt een deel uit de algemene middelen toe (zie oranje)
- Voor de rijksbijdrage van het P-budget wordt uitgegaan van het geschetste budgetontwikkeling door Nautus (30-01-2013)
- Gemeentelijke bijdrage op het werkdeel (Woerden) is afhankelijk van bestuurlijke keuzes. We gaan uit van de ingezette lijn waarbij structureel wordt bijgeraamd. Advies om dit niet als structureel budget op te nemen voor HNW!
- Voor B-R komt de rijksbijdrage BBZ negatief uit omdat de ontvangsten hoger zijn dan de uitgaven.
- Extra financieel risico: vanaf het jaar 2013 is er bij de BBZ sprake van normbaten bedrijfskapitaal. Voor B-R is dit becijferd op € 58.068,00. Een lagere opbrengst op het bedrijfskapitaal is voor rekening van de gemeente, een hogere opbrengst is ten gunste van de gemeente.
- Algemeen (1): er wordt uitgegaan van ongewijzigd beleid! Voor de IASZ gemeenten betekent het een relatief sterke inzet op de inkomensondersteunende regelingen. Voor Woerden geldt dat er gemeentelijke middelen worden aangewend voor re-integratie doeleinden
- Algemeen (2): Voor B-R is er ook nog sprake van inhuur schuldhelpverlening en BBZ consulent. Deze budgetten evenals de uitgaven zijn niet verwerkt in bovenstaand overzicht.
- Algemeen (3): De subsidieverlening aan het platform uitkeringsgerechtigden is eveneens niet verwerkt in bovenstaand overzicht omdat nog niet bekend is of deze uitgaven gedaan wordt door de gemeente of HNW.

Bijlage 2: rekeneenheden voor inkomsten

DSG	HNW	NTW per SE	NTW per WWB-plek
dienstverlening	beschut Werken binnen	€ 7.305	€ 3.653
groen	beschut Werken binnen	€ 16.833	€ 8.417
groepsdetachering	ontwikkeling & plaatsing	€ 12.894	€ 6.447
individuele detachering	ontwikkeling & plaatsing	€ 13.125	€ 6.563

Let op:

In deze bedragen is geen rekening gehouden met kosten voor begeleiding, overhead en SW-subsidieresultaat. Het uiteindelijke rendement is afhankelijk van de kosten die worden gemaakt om NTW te realiseren. Deze kosten zijn momenteel bij Groen veel hoger dan bij Detachering. De NTW is een rekeneenheid en zegt niet iets over het rendement of de winstgevendheid van werksoorten. Omdat we zo transparant mogelijk inkomsten en uitgaven willen laten zien is er voor gekozen om met NTW te werken en niet met een gemiddeld rendement per werksoort.

activiteiten vanuit Ontwikkeling & Plaatsing	prijs per traject exclusief BTW
uitgebreide diagnose	500
aanvullende specialistische dienstverlening (medische keuring, extra assessments)	550
arbeidsactivering	2400
Werk, Ontwikkeling & Plaatsing	2000
directe bemiddeling	1000
duurzame uitstroom	1000

Bijlage 3: kosten en opbrengsten per scenario

scenario	totaal	Montfoort	Oudewater	Woerden	Bodegraven-Reeuwijk
1: Ongewijzigd beleid en uitvoering					
Uitvoeringskosten	4.242	361	329	2.110	1.442
Resultaat SW	1.100	77	77	781	165
Besteding participatiebudget	726	76	50	467	133
Kosten gemeenten	6.068	514	456	3.358	1.740
2: doorzetten huidig beleid en besteding van meer dan 100% participatiebudget via HNW					
Resultaat HNW (incl. SW)	3.254	294	301	1.937	722
Besteding participatiebudget	833	76	51	470	237
Extra besteding gemeentelijk budget	791	84	97	478	131
Kosten gemeenten	4.878	454	448	2.886	1.090
3: Participatiebudget wordt besteed via HNW (en niet meer)					
Resultaat HNW (incl. SW)	4.217	388	365	2.507	957
Besteding participatiebudget	843	82	53	499	209
Kosten gemeenten	5.060	470	419	3.006	1.166
4a: focus op exploitabel perspectief + besteding meer dan 100% Participatiebudget via HNW					
Resultaat HNW (incl. SW)	2.670	237	249	1.600	584
Besteding participatiebudget	833	76	51	470	237
Extra besteding gemeentelijk budget	620	66	79	366	109
Kosten gemeenten	4.123	379	379	2.436	930
4b: focus op groep met exploitabel perspectief & minimale besteding Participatiebudget					
Resultaat HNW (incl. SW)	4.521	387	387	2.652	1.094
Besteding participatiebudget	257	18	17	145	77
Kosten gemeenten	4.778	406	404	2.797	1.171

Resultaat HNW bij variant doorzetten huidig beleid (scenario 2):

	BW	O&P SW	O&P pwet	Poort	
netto resultaat HNW	€ 1.532.443-	€ 691.775	€ 116.696	€ 2.530.244-	-3.254.216

Resultaat HNW bij variant 100% besteding Participatiebudget (scenario 3):

	BW	O&P SW	O&P pwet	Poort	
netto resultaat HNW	€ 1.532.443-	€ 685.107	€ 839.576-	€ 2.530.244-	-4.217.155

Resultaat HNW bij variant 4a: focus op exploitabele groep en besteding participatiebudget op basis huidige beleidskeuzes:

	BW	O&P SW	O&P pwet	Poort	
netto resultaat HNW	€ 1.532.443-	€ 711.752	€ 680.654	€ 2.530.244-	-2.670.280

Resultaat HNW bij variant 4b: focus op exploitabele groep en minimale besteding participatiebudget:

	BW	O&P SW	O&P pwet	Poort	
netto resultaat HNW	€ 1.532.443-	€ 699.336	€ 1.157.383-	€ 2.530.244-	-4.520.733

Bijlage 4: verdeling resultaat per onderdeel HNW per gemeente in scenario's 2 en 3

Scenario 2

Kostenverdeling per onderdeel HNW per gemeente bij variant doorzetten huidig beleid (exclusief extra dekking die nodig is voor overschrijding participatiebudget):

	Woerden	BR	Montfoort	Oudewater
Verdeling Poort				
op basis van % uitkeringsgerechtigden	56%	25%	10%	10%
€	1.405.691- €	624.752- €	249.901- €	249.901-
Verdeling BW				
op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	1.093.602- €	226.182- €	100.733- €	111.925-
Verdeling O&P				
op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	493.674 €	102.103 €	45.473 €	50.525
deel 'dienstverlening'	58%	23%	10%	9%
€	68.134 €	26.448 €	11.539 €	10.574
saldo	€ 1.937.486- €	722.382- €	293.622- €	300.727-

Scenario 3

Kostenverdeling per onderdeel HNW per gemeente bij variant 100% besteding Participatiebudget:

	Woerden	BR	Montfoort	Oudewater
Verdeling Poort				
op basis van % uitkeringsgerechtigden	56%	25%	10%	10%
€	1.405.691- €	624.752- €	249.901- €	249.901-
Verdeling BW				
op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	1.093.602- €	226.182- €	100.733- €	111.925-
Verdeling O&P				
op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	488.916 €	101.119 €	45.034 €	50.038
deel 'dienstverlening'	59%	25%	10%	6%
€	496.672- €	207.664- €	81.979- €	53.261-
saldo	€ 2.507.050- €	957.478- €	387.578- €	365.049-

Scenario 4a

Focus op exploitabele groep en besteding participatiebudget op basis huidige beleidskeuzes:

	Woerden	BR	Montfoort	Oudewater
Verdeling Poort op basis van % uitkeringsgerechtigden	56%	25%	10%	10%
€	1.405.691- €	624.752- €	249.901- €	249.901-
Verdeling BW op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	1.093.602- €	226.182- €	100.733- €	111.925-
Verdeling O&P op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	507.930 €	105.052 €	46.786 €	51.984
deel 'dienstverlening'	58%	24%	10%	9%
€	391.478 €	161.881 €	66.441 €	60.853
saldo	€ 1.599.885- €	584.001- €	237.406- €	248.988-

Scenario 4b

Focus op exploitabele groep en minimale besteding participatiebudget:

	Woerden	BR	Montfoort	Oudewater
Verdeling Poort op basis van % uitkeringsgerechtigden	56%	25%	10%	10%
€	1.405.691- €	624.752- €	249.901- €	249.901-
Verdeling BW op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	1.093.602- €	226.182- €	100.733- €	111.925-
Verdeling O&P op basis van % SE's	71%	15%	7%	7%
€	499.070 €	103.219 €	45.970 €	51.077
deel 'dienstverlening'	56%	30%	7%	7%
€	652.254- €	346.159- €	82.813- €	76.156-
saldo	€ 2.652.478- €	1.093.874- €	387.477- €	386.904-